

طهارت های سه گانه (وضو، غسل، تیمم)

إعداد
قسم الشؤون الدينية
شعبة التبليغ

طهارتہائی سہ گانہ

(وضو- غسل- تیمم)

إعداد

قسم الشؤون الدينية

شعبة التبليغ

اسم الكتاب: طهارت‌های سه‌گانه (وضو-غسل-تیمم)

إعداد: قسم الشؤون الدينية - شعبة التبليغ

الناشر: العتبة العلوية المقدسة

المراجعة: شعبة التبليغ في قسم الشؤون الدينية

الطبعة: الأولى

سنة الطبع: ١٤٣٩ هـ - ٢٠١٧ م

قياس: ١٥×١٠

عدد الصفحات: ١٦

عدد النسخ: ٥٠٠٠٠

الموقع الإلكتروني: www.imamali.net

البريد الإلكتروني: tableegh@imamali.net

موبايل: ٠٧٧٠٠٥٥٤١٨٦

برای انجام بخشی از عبادتها طهارت از حدث اصغر (مانند بول و غائط و ریح و غیره) شرط است و چیزی که حدث اصغر را رفع میکند «وضو» میباشد اما برای طهارت از حدث اکبر (مانند جنابت و حیض و غیره) «غسل» شرط میباشد و چنانچه وضو یا غسل امکان پذیر نبود طهارت به تیمم منتقل میگردد.

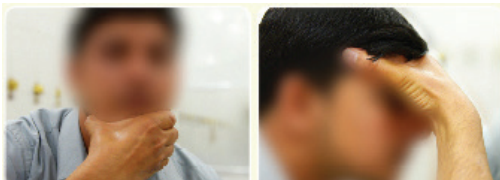
وضو

واجبات وضو

۱ - شستن صورت:

درازای صورت را باید از رستنگاه موی بالای پیشانی تا آخر چانه شست و پهنای آن را بایستی به مقداری که بین انگشت وسط و شست قرار میگیرد شسته شود

و - بنا بر احتیاط لازم - از بالا به پایین (آنچه در عرف شناخته شده است) شسته شود و چنانچه موی روییده شده در محدوده صورت پر پشت بود شستن ظاهر آن کافی است اما اگر کم پشت بود باید با پوست بدن نیز شسته شود.

۲ - شستن دست راست:

باید طوری از آرنج تا سر انگشتها شسته شود که ابتدای شستن از مرفق (آرنج) آغاز شده و به صورت عرفی به پایین و پایین تر آن راه یابد. مجمع دو استخوان ساعد و بازو را مرفق (آرنج) گویند که می بایست به همراه دست شسته شود.

وضو

همچنین میبایست موی روییده شده بر دست را به همراه پوست بدن شست حتی اگر آن مو - بنا بر احتیاط واجب - غلیظ باشد.

۳ - شستن دست چپ:

دقیقاً به همان روشی است که در شستن دست راست بیان شد.

۴ - مسح جلوی سر:

همان بخشی از سر است که روی پیشانی قرار گرفته و امتداد آن تا برآمدگی سر امتداد دارد. مسح با مقدار رطوبتی که در دست مانده انجام میگیرد. مسح با آب جدید صحیح نیست و در مقدار مسح همان چیزی که در درازا

و پهنای مسح ذکر شده کفایت میکند که بنا بر احتیاط مستحب پهنای آن به مقدار سه انگشت بسته و درازای آن به مقدار یک انگشت میباشد و نبود رطوبت ظاهری بر سر نیز شرط است.

۵ - مسح بر روی پای راست:

حدّ درازای آن از سر یکی از انگشتان تا کعبها (مفصلها) میباشد (کعب همان مفصل میان ساق پا و کف پا است) و پهنای آن به مقداری است که مسح کردن بر آن صدق کند حتی اگر به اندازه یک انگشت باشد. مسح بر آنچه مانع رسیدن آب به پوست بدن میشود (مثل کفش یا جوراب)

جایز نیست و همانطور که در مسح سر بیان شد میبایست مسح با همان رطوبت باقی مانده در دست صورت گیرد و احتیاط مستحب آن است که مسح با دست راست انجام شود با اینکه مسح با دست چپ نیز جایز است.

۶ - مسح بر روی پای چپ:

دقیقا به همان روشی است که در مسح پای راست بیان

شد و احتیاط مستحب آن است که مسح با دست چپ انجام شود با اینکه

مسح با دست راست نیز جایز است.

شرایط وضو:

۱ - نیت قصد این کار را به نیت بندگی و فروتنی در محضر خداوند متعال انجام دهد.

۲ - پاک بودن آب وضو چرا که وضو با آب نجس باطل است.

۳ - مطلق بودن آب وضو چرا که وضو با آب مضاف باطل است.

۴ - بنابر احتیاط واجب آب تمیز باشد به عبارتی دیگر با آلودگیهای عرفی (همچون میته پاک ادرار چهارپا و چرک) تغییر نکرده باشد.

۵ - پاک بودن اعضای وضو.

۶ - مباح بودن آب وضو چرا که وضو با آب غصبی باطل است.

۷ - آنکه استعمال آب برای او مانعی نداشته باشد طوری که استعمال آب به علت وجود بیماری برای او ضرری ایجاد کند.

۸ - آنکه شستن و مسح کردن را خود فرد انجام دهد

طهارت‌های سه‌گانه (وضو-غسل-تیمم)

چنانچه توانایی آن را داشته باشد.

۹ - پشت سر هم بودن عُرفی کارهای وضو.

۱۰ - آنکه وضو را به ترتیبی که بیان شد بجا آورد

یعنی اوّل صورت و بعد دست راست و بعد دست چپ را بشوید، و بعد از آن سر و بعد پاها را مسح نماید.

مبطلات وضو:

۱ - خروج بول.

۲ - خروج غائط.

۳ - باد معده و روده که از مخرج غائط خارج شود.

۴ - خوابی که به واسطه آن چشم نبیند و گوش نشنود

و هر آنچه که باعث میشود عقل از بین برود همانند دیوانگی و بیهوشی.

۵ - استحاضه زنان که جزئیاتی دارد.

۶ - جنابت.

مستحبات وضو:

۱ - گفتن بسم الله پیش از وضو.

۲ - شستن دستها از میچ یک بار برای حدث خواب و

غسل

بول (ادرار) و دو بار برای حدث غائط.

۳ - مضمضه کردن سه مرتبه.

۴ - استنشاق (آب در بینی کردن) سه مرتبه.

۵ - مردان از پشت آرنج شستن دستانشان را آغاز
مینمایند و زنان از جلوی آن.

۶ - خواندن دعای روایت شده.

غسل

س: غسل برای چه مواردی واجب است؟

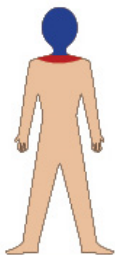
ج: غسل برای شش مورد واجب است:

(۱) جنابت (۲) حیض (۳) نفاس (۴) استحاضه
(۵) مس میت (۶) میّت.

کیفیت غسل

غسل را به دو صورت میتوان انجام داد: ترتیبی و
ارتماسی

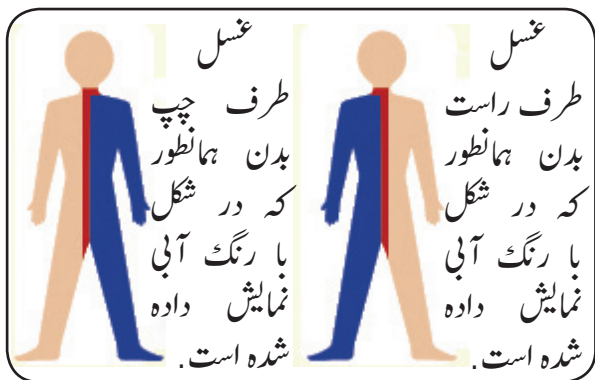
کیفیت غسل ترتیبی

۱ - شستن تمام سر و گردن.
همانطور که در شکل با رنگ آبی توضیح داده شده است.

۲ - شستن بقیه بدن که ترتیب میان دو طرف بدن الزامی نیست و میتوان هر دو طرف را با هم شست یا به هر صورت دیگر.
اما - بنا بر احتیاط مستحب - بهتر است که ابتدا تمام طرف راست و سپس تمام طرف چپ را بشوید.

چنانچه در غسلِ هریک از اطراف یقین حاصل نگردد که شستن مقدار واجب انجام شده است یا نه میبایست بخشی از طرف دیگر که به این طرف متصل است نیز شسته شود همانطور که در شکل با رنگ قرمز نمایش داده شده است.
در غسل - بنا بر احتیاط واجب - نبایستی به حرکت دادن بدن زیر آب به نیت غسل اکتفا کرد بطوری که تمام بدن زیر آب باشد و نیت غسل را با حرکت دادن سر و گردن و سپس دو طرف به انجام رساند و همچنین - بنا بر احتیاط واجب - نبایستی به نیت غسل بعضی از اعضای بدن را که در آب هستند به حرکت درآورد.

چنانچه غسل زیر دوش آب صورت گیرد و در هنگام شستن سر و گردن عمود آب به صورت پیوسته بر بدن بریزد - بنا بر احتیاط واجب - غسل کننده پس از شستن سر و گردن از زیر آب کنار رفته و دوباره به نیت اتمام غسل به زیر آن برود. اما اگر عمود آب به صورت پیوسته نباشد اشکالی ندارد.

شرایط غسل

غسل با هر آنچه از شرایط وضو پیش از این ذکر شد در اشتراک است اما از دو وجه با وضو اختلاف دارد:

ضرورتی ندارد که شستن هر کدام از اعضا در هنگام غسل از بالا به پایین صورت گیرد در صورتی که در وضو همانطور که بیان شد ضروری است. در غسل موالات (پشت سر هم بودن شستن) وجود ندارد در صورتی در وضو وجود داشت.

تیمم

موارد واجب بودن تیمم

۱ - چنانچه آب اصلاً وجود نداشته باشد یا کم باشد به طوری که برای طهارت (وضو یا غسل) کفایت نکند.
۲ - چنانچه آب وجود داشته باشد اما رسیدن به آن فراهم نباشد.

۳ - چنانچه آب وجود داشته باشد اما از این بترسد که خودش تشنه شود یا هر آنکه تحت مسئولیتش قرار دارد خواه انسان باشد خواه حیوان به این آب نیازمند گردد.

۴ - چنانچه وقت تنگ باشد و برای غسل یا وضو به همراه ادای نماز به صورت کامل در مدت مشخص آن

فرستی نباشد.

۵ - چنانچه فراهم کردن آب برای غسل یا وضو یا استعمال آب در این دو حالت موجب سختی و مشقت باشد به صورتی که تحمل کردن آن دشوار تلقی شود.

۶ - چنانچه به وظیفهای مکلف باشد که میبایست آب را در آن وظیفه بکار برد همانند برکنار کردن نجاست از مسجد.

۷ - حاصل شدن ضرر از استعمال آب همانند ابتلا به بیماری وخیم شدن آن انتشار یا تأخیر در شفا یافتن.

کیفیت تیمم

در تیمم مواردی ضروری هستند:

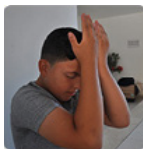
زدن کف هر دو دست بر زمین که قرار دادن آنها نیز

کافی است و - بنا بر احتیاط واجب - زدن هر دو دست همزمان صورت گیرد.

مسح پیشانی و دو پهنای آن - بنا بر احتیاط واجب -

طهارتهای سهگانه (وضو-غسل-تیمم)

از رستنگاه مو تا ابتدای بینی و دو ابرو - بنا بر احتیاط
مستحب - دو ابرو نیز مسح میشوند.

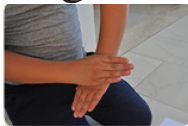
مسح روی دست راست از میچ تا سر انگشتان بوسیله

کف دست چپ.

مسح روی دست چپ از میچ تا سر انگشتان بوسیله

کف دست راست.

بنا بر احتیاط واجب ترتیب مسح دست راست و سپس

دست چپ رعایت شود.

آنچه تیمم بر آن صحیح است:

تیمم بر عموم سطح زمین از جمله خاک شن سنگ

سنگریزه و آنچه از این دسته است صحیح میباشد و -

بنا بر احتیاط واجب - باید چیزی از آنچه تیمم بر آن

تیمم

صورت گرفته به دست بچسبد چرا که تیمم بر سنگ صاف و همواری که غباری بر آن نیست جایز نمیباشد.

شرایط تیمم

نیت - بنا بر احتیاط لزومی - همزمان با ضرب زدن دست یا قرار دادن آن صورت گیرد.

آنچه بر آن تیمم صورت میگیرد مباح و غیر مغضوب باشد. پاکی و طهارت آنچه تیمم بر آن صورت میگیرد و - بنا بر احتیاط لزومی - عرفاً تمیز نیز باشد.

آنچه بوسیله آن تیمم صورت میگیرد با آنچه که تیمم بر آن درست نیست همانند گاه یا خاکستر درآمیخته نگردد.

بر اعضای تیمم نجاست حایلی وجود نداشته باشد یا به آنچه تیمم با آن صورت میگیرد نجاست سرایت نکرده باشد. میان ماسح (مسح کننده) و ممسوح (مسح شده) حایلی وجود نداشته باشد.

بنا بر احتیاط لزومی مسح از بالا به پایین صورت گیرد. ترتیب میان اعضای تیمم همانطور که بیان شد رعایت گردد. موالات عرفی (پشت سر هم بودن) میان افعال.

آغاز تیمم با توانایی بر انجام آن.

تیمم جایز نیست مگر در هنگام ناامیدی از برطرف شدن عذر و ناامیدی از توانایی طهارت با آب پیش از خروج وقت نماز. بنابراین با ناامید شدن از برطرف شدن عذر در وقت نماز اشکالی در مبادرت ورزیدن به تیمم نیست.

چنانچه با تیممی که عذر آن صحیح باشد نماز گزارد سپس عذرش در وقت نماز یا خارج از وقت برطرف شد نمازش صحیح بوده و تکرار آن واجب نیست.

چنانچه پیش از وقت نماز برای یک امر واجب یا مستحب تیمم کرده بود و با داخل شدن وقت نماز در حال باقی ماندن عذر تیمم خود را نیز از دست نداده بود تکرار تیمم واجب نبوده و برپایی نماز با همان تیمم جایز می‌باشد.